

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Floremundi Raemundi V. Cl. Olim Consiliarii Regis
Galliarvm Ex Calviniano Catholici Synopsis Omnium hujus
temporis Controversiarum tam inter Lutheranos,
Calvinistas quam alios plurimos. Sive Historia ...**

Raemond, Florimond de

Coloniae Agrippinae, 1655

VIII. De Rhaetorum (qui Grisones vulgo) statu & religione.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10880

dem pacem à Catholicis impetrarunt. Pleraque enim per Germaniam ciuitates agrè serebant, bellicosam hanc nationem mutuis cladibus sic asteri, ac suis viribus ad intestinam perniciem armari. O plusquam belluinam hominum crudelitatem. Quis umquam audiuit, lupum à lupo, aut leonem à leone, quantumuis extrema fame agitatis, deuoratum? At solus homo hominem occidere nihil pensis habet.

Tantum religio potuit suadere malorum
Diuersa. Et sessum studia in contraria vulgus.

O aureum illud sæculum! quo non dico hominem, sed innoxium quodcumque anima occidere piculare habebatur. Ferreum vero nostrum hoc merito dici potest, quo homines tamquam Eumeidum seu Furiarum ministri, nihil aliud quam aliorum perniciem quærunt & moluntur. Postquam ergo tantum Christiani sanguinis effutum fuit, tandem pax inter utriusque religionis pagos facta est, hac conditione, quam nos è Gallicis verbis sic Latine expressimus: Nos Tigurini & Bernates, debemus velle & volumus ut fideles nostri confederati quinque pagorum, & ipsorum ciues, unà cum Valensibus & omnibus ipsorum socijs & adherentibus, tam Ecclesiasticis quam laicis, in ipsorum ciuitatibus, territorijs, prefecturis & dominijs, pace fruantur; idque sine ulla reprehensione, disputatione aut quacumque alia maligna adiunctione, exceptione, & circumuentione, exclusi omni fraude. Similiter nos Quinque pagi volumus, ut Tigurini & Bernates ipsorumque adherentes, in pace uiuant, neque etiam ob eam quam sequuntur religionem ulli eis molestia aut turbatio inferatur. Porro inter pacis huius conditiones & illa fuit, ut utriusque Catholici scilicet eum Ferdinando rege, & Zuingliani eum Langauo & Argentinensibus factum fedus rescindant.

VII. Secundum hæc Heluetiæ populi pacem inter se sanctè coluerunt Zuingliani tanta cladum frequentia & magnitudine attonitis. Porro Helvetiorum pagi dicti Lucernates, Vii, Suij, Vnternaldij, Glaronenses, Tugiani, Friburgenses, Soloduri, Abbecellenfes in Catholicæ Ecclesiæ obedientia constanter permanserunt: quamuis duo posteriores ex his pagi utramque tolerent religionem. At alij præter hos pagi nimirum Tigurini, Basileenses, Bernates, Schafusiani, Zuinglij opinionem pertinacissime hætenus defenderunt, quamquam non nihil iam ad Calvinisimum delexerint. Antæquam Heluetica Confessio seu religio a Geneuensi, & quantum ad ipsam fidem, & quantum ad ceremonias seu sacrorum ritus, ali-

quantulum discrepabat: verum intra proximos retro viginti annos aliqua concordie ratio fuit interita. Hodieque tamen disciplina Ecclesiastica non tam strictè apud Heluetios quam Geneuenses obseruatur. Heluetij etiam in Cæna sua hostijs Catholicorum more paratis, Geneuenses vero ea panis formam modoque parata qua in mensa indies communi seu vulgari plebs utitur. Altaria etiam illi saxea habent & Basileæ quidem marmoreum hodieque integrum visitur, quod olim in Ecclesia Cathedrali diuino officio inseruiit. Cumque cæna apud Heluetios tribus celebratur, duo Prædicantes, sicut enim Ministros appellant ad altare consistunt, quorum vnus panem, alter vinum communicantibus porrigit. At in vicis & villis, Prædicans panem, laicus vero seu rusticorum vnus vinum dat. Apud Heluetios in sepultura defunctorum funebribus haberi solet oratio: Geneuæ nequaquam Basileæ quidem, Schafusis & alibi multa Epitaphia & alia funebria ornamenta adhuc exstant; non vero Tiguri aut Bernæ, Basileæ Erasmi Epitaphium in Cathedrali Ecclesia, Oecolampadij vero in cæmeterio videtur. Geneuæ mortuis nihil, præter terram, datur. Quin idololatricam esse, aiunt, honores illos qui defunctis habentur. Existimant quippe, satis esse cælum pro vna habere. Basileenses quidem & Schafusij post Oecolampadij mortem diu Lutheranam religionem sequuti sunt, à Sulcero quodam Lutherano Prædicante persuasi; quo defuncto, Grynæus filius (de quo in Bæza Leonibus exiit elogium, filius) primum à Lutheri, deinde à Zuinglij opinionibus paulatim eos ad Calvinisimum abduxit, miti astu ad hoc usus. Primo enim Lutheranum se simulabat; postea vero amicis quos plurimos singulari morum tam grauitate quam comitate sibi comparauerat, confusus, Geneuensem Confessionem populo aperte laudauit utque eam amplecterentur auctor fuit: quamuis Lutheranismi etiam noui fauilla quædam veluti sub cineribus utrobique lateant. Ita religio pro hominum arbitrio tota gubernatur apud eos, qui nihil nisi diuino verbo expressum in Religione colorandum susceperunt, quidlibet enim sub verbo diuino ingenium humanum inuenire potest, si à Regula Ecclesiæ distans veritatem recedit.

VIII. Eadem discordia ab Heluetijs ad Rhætos finitimos, quos Grisones vulgo vocant, propagata est: qui & ipsi, Heluetiorum exemplo, legitimi domini, Episcopi nempe Curienfis imperio sese

sub-

subdixerunt. Apud hos vero religio vtraque in usu est. Quidam enim etiamnum in antiqua persistunt religione, alij vero Zuinglij delicia amplexi sunt, partim à ministris quos Tigurini ipsi submiserunt, partim à suæ nationis hominibus, ad Lutheranas, aut Calvinianas Academias ablegatis, ac domum cum noua doctrina reuersis, persuasi. Quamuis autem eandem, quam Tigurini fidei formulam profiteantur, non tamen disciplinam Ecclesiasticam obseruant. In eo vero illis prudentiores aliquo modo videntur, quod quendam veluti summum habent Pontificem. Sic enim merito appellari potest is penes quem ceteros Prædicantes eligendi atque abdicandi seu deponendi, officia diltribuendi, & vitia seu crimina suo arbitratu puniendi ac corrigendi est potestas. Et hoc quidem officio ille quoad viuit fungitur; mortuo vero statim alius surrogatur. Vulgo Minister Synodalis nominatur. Ad Rhætos pertinet vallis Bartholina, qua vix in Europa reperitur altera amœnior fertiliorve eo tantum nomine infelix quod hæresis etiam sit infecta: quamuis paucis ab hinc annis magnum illa ibi ac ferè lethale vulnus acceperit, sex viris è nobili Parauicinorum familia simul ad Catholicam fidem conuersis, quorum exemplum non parua populi multitudo sequuta fuit. Audiui ego quendam noui Euangelij in Gallia (quamuis Gallus non esset) Ministrum, Franciscanæ postea familiæ adscriptum, narrantem, se quem anno M. D. XCII. ad Rhætos peruenisset, à Pontifice ipsorum seu synodali Ministro, Marco nomine, in valle Aegidina domicilium habente veniam conciones publice ad populum habendi petiisse, ac facile impetrasse. Reperisse vero se ibi complures Italos è religiosorum Conuentibus profugos, Prædicantium munere fungentes, qui omnes cum vxoribus, liberis ac tota familia nihil habuerint, vnde viuerent, quam tenuè quo vel ad conciones habendas, vel scholas regendas conducterant, stipendium. Hic vero de quo loquor, conscientia aculeis, eo quod schismate irretitum se animaduertent, agitur, ut quietem reperiret, omnes fere Christiani orbis prouincias peragravit, cum doctissimis cuiuscumque religionis viris colloquutus. Quanto vero plures conuenit, tanto magis in erroris ac damnationis via se esse cognouit. Ad Rhætos ergo tandem profectus, ad ministerium, eo quod Italicæ linguæ peritus esset, receptus fuit. Id dum esset, paullatim collegis quibusdam animi sui dubia, sed obscure, propone-

re cepit. Deprehendit vero plebsque omnes eisdem scrupulis vgeri; sed vel pœnæ metu, vel vxorum ac liberorum amore, ne scilicet ipsis ad monasteria remissis, illis tamquam illegitime vel nuptis vel natis infamia inureretur, detineri. Miseros! apud quos plus Mundi quam Dei potest amor, & quibus maior corporis est, quam animæ cura. Eousque vero hæc res processit, ut septem ministri chirographis & sigillis suis promiserint, se hæresin relictuos, modo ille à summo Pontifice veniam, & in Gallia vitæ sustentandæ (in Italiam enim commissi criminis pudor redire eos vetabat) præsidia impetraret. Et hic quidem anno Iubilæo M. D. C. Romam profectus, Clementem VIII. Pontificem, & Cardinalem Borromæum, sancti illius & venerabilis Mediolanensis quondam Archiepiscopi nepotem, satis fauentes habuit; verum Cardinales inquisitionis præfides censuerunt, nequaquam prius absolutionem eis impertiendam, quam Romæ ad causam dicendam comparuissent. Ut enim Ecclesia portas nemini occludit, ita eadem in ijs aperiendis fatua festinatione non vult vti. Ex quo factum est, ut moræ ille pertæsus, in Galliam concesserit, ac Franciscani ordinis monasterio sese incluserit. O quam multi passim reperiuntur, qui iuuentæ calore ex monasterijs profugientes, vbi deinde ad sese redierint, nihil magis in votis habent quam cum Ecclesia reconcilari, modo ne secundum legum rigorem in eos ageretur. At quæ tales arundines sunt fulcra & columnæ Ecclesiarum Reformatarum, & quidem potissima, per Regiones hæc. nam qui à pueris hæresin docti sunt & minus fere scientiæ habent, & multo minus in dicendo vigoris, si cum his componantur, qui fugitiuorum more Catholicæ Ecclesiæ castra deseruerunt, vti hodieque in Hollandia apparet.

DE PETRI MARTYRIS ET BERNARDI OCHINI APOSTASIA, VITA, & MORTE.

CAPVT V.

ARGVMENTVM.

- I. De Henrico Bullingero Zuinglij successore.
- II. De Petro Vermilio, qui Martyr postea dici voluit.
- III. De Neapolitana Ecclesia inuisibili.
- IV. De Bernardo Ochino.

Ff 2

V. P. M. Ar-